

סדר הקדל מס' 16/ג'

מישיבת הוועדה לחינוך והתכנות והתקיימה ביום ד',
י' בטבת תשי"ד - 16.12.1953 בשעה 8.55.

משתתפים:

- א. ריטלה - מ"מ היו"ר.
- ב. ארם
- ג. בוגר
- ד. ברמן
- ה. כהנא
- ו. כלמון
- ז. כפרית
- ח. נצר

סדר זמנים:

- א. ארנא
- ב. בן-יעקב
- ג. סמילנסקי
- ד. הרסיץ
- ה. אברי
- ו. רוזנברג
- ז. רוזאל-נאור.

סדר זמנים:

- א. אבידור - סגן המנהל הכללי של
משרד החינוך והתכנות.
- ב. סמנר - היו"ר, המועצה
החינוך והתכנות.
- ג. בבלי - מנהלת המחלקה לתכונה
במשרד החינוך והתכנות.

סדר-היום:

- א. התכנון העברי באיפה.
- ב. סירה הדיון בסקירתו של ד"ר אבידור.
- ג. סירה הדיון בסקירתה של גב' בבלי.

=====

פרתח את הישיבה.

היר"ר א. רימלח:

טרה שנקבעה לחדר-היורה הטובתי לנכדון
להעלות בתניכה יאה בעיית התכנין. אמנה חבר-הכנסת ברמן כבר
ביקש להעמיד ענין זה בסדר-יומה של הרועדה ואנו רשמנו זאת לפנינו.
אולה בינתיים חלה התפתחות הטחילה עלינו חרבה לדרון בענין זה. ביקרו
אצלי הסטודנטים וחארו את המצב וביקשו להרמיץ כמני הרועדה. נוסף
לכך קיבל אותם הטר וחטר שאיננו יכול לעזור להם ואין כאמטורה
המטרד למלא את הצרעון של מוסדות טרניים. הוא אף הביע את דעתו האיטיה
אטור ליטרד בגובה של 200 ל"י לשנה אינו שבר ליטרד גבוה טאי-אמטר
לעטרד בו. עתה עלינו להחליט את אנו צריכים להכנס בעבי הקורה כדי
לעכב את הפסקת הליטרדיה מצד הנהלת התכנין. למחרת לזמן מסויים
וכן את אנו רוצים להזמין את הנהלת התכנין לחור ואגודת הסטודנטים
לחור. אינני מניח שנוכל כרועדה זו למצוא את התרומה והכסף כדי לחת
זאת לתכנין. אולה נעכב את הפסקת הליטרדיה - זה כבר טוב. אולי
בינתיים תחעורר גת דהעת הקהל.

ט. כפריה:
נדמה לי שאיננו יכולים שלא לטיה לב לענין
זה ולעבור על כך בטחיקה. לכן תחילה
עלינו לבקש מהנהלת התכנין לדעת את הפסקת הליטרדיה. נוסף לכך
חוב יהיה את נוכל לשמוץ את הנהלת התכנין, לדעת, אנו חייבים
לעטר את.

מ. אבידרר:
לא זו בלבד שיטנה הקטחה, אלא עד כמה
שידוע לי טרה הביט מסרד האוצר בעיה זו
לדירן כרועדה התפתיה.

ק. בהנא:
את הו ביקשו להרמיץ בנינו - זהו
ענין אחר. אבל את מזמינים את הנהלת
התכנין - עלינו לדעת מהו הכירון למרא. לעת עתה אינני רואה
כל מחשבה קונסטרוקטיבית. לכן כל ערד הו לא פנו אלינו אינני חושב
שאנו צריכים ליצור אטליה כחילו אנו יכולים לעזור להם.

היר"ר א. רימלח:
חברי אגודת הסטודנטים ביקשו להרמיץ
בפני הרועדה. התחבטתי אך יהיה זה
נכון לשמוץ רק את הסטודנטים ולא את הנהלת התכנין. רבעיקר, מאחר
שסטודנטים יש יחס טוב להנהלת המוסד. לכן זה מחילב לשמוץ גת את
הצד השני. נדמה לי, כי לא נצא ידי חובתנו אם לא נשמוץ את הנהלת
התכנין. את בי אין לנו מפתח קסת. אבל דבר זה יוצר הלך רוח מסוייה.
עליכם לדעת, כי הענין מסתבט בטורה קמן למדי.

א. בלמרון:
בתקאיב האוצר על-ידינו הוכחלה ההקצבה
לתכנין לערמה השנה הקודמת. נוסף
לכך באת המלצה מצד שר האוצר לתת את התמיכה לתכנין.

מ. אבידרר:
ההקצבה לטלרחה המוסדות הגבוהים בארץ
היה בשיקור של 1,750,000 ל"י, מתוך סכום
זה נקבע לתוניבורטיה סך של 1,100,000 ל"י, לתכנין - 450,000 ל"י
רלמכרן ריצמן - 200,000 ל"י. אחר-כך באת רועדה התפתיה והרמיטה
לתכנין ערד 250,000 ל"י לתכנין. עתה חלה הקטחה בהקצבה, בינתיים
גדל גת תקאיב התכנין במידה רבה לערמה השנה הקודמת והוא התפתח במידה
ממליאה. ההקטחה לתכנין מסתבט בסך של 105,000 ל"י.

16.12.1953

בעיית החכניון.
סיום הדירון בטקידור
של ד"ר אבידרר.

היו"ר א. רימלס:

בתחילה היה שכר הלימוד 100 ל"י לשנה.
בסוף השנה הקודמת הקלו את השכר הלימוד
ב-50 ל"י בלומר הוא הגיע לסך של 150 ל"י. עתה דורשת הנהלת
החכניון 200 ל"י לשנה.

ה ח ל ח ה:

להזמין את הנהלת החכניון.

ב. סיום הדירון בטקידור של ד"ר אבידרר:

מ. אבידרר:

עלי לסווג את פרטת מתן השוכרותי.
הפסקתי בתוכנותי לשאלות חברת-הכנסת
רזיאל-נאור אשר שאלה: את כסנה הבאה - בהתאם לסקירתי - נצטרך
להחזיר את כל המורים המפורטים מה הרווחנו על-ידי מימוריה אלה?
חסכו ה"נה בערך כ-1000 מורים על-ידי הנהגת החינוך הממלכתי
והמיזוגית השונים של מוסדות רביתות. אלמלא זאת היינו צריכים
למאז 700 מורים ואינני יודע היכן היינו מוצאים אותם. השנה חסרו
לנו 700 מורים, גם בלתי מוסמכים, אנו כבר דורגים לשנה הבאה ולשנה
שלאחריה כאשר אנו יודעים כי מספר המורים שיידרשו למערכת החינוך
יהיה גדול לעין ערוך ממפקת בחי-המדרש למורים.

שאלתה השניה הייתה: האם המגמה המדגוגית

שאנו מנהיגים בבחי-הספר החינוכיים תכסיר מורית? לא בדיוק כך;
כשהמגמה הריאלית בבחי-הספר החינוכיים אינה מגדלת מהנדסים בלבד,
או כשהמגמה החקלאית יאנה מגדלת חקלאים בלבד; כך גם המגמה
המדגוגית לא תכסיר מורים, כי זוהי הכסרה מדגוגית בלבד ואלה אשר
ימשיכו להוראה יקלו את הכשרתה במגמה זו. דבר זה נהוג עתה בארצות
רבות; מסדרים חוגים בבחי-הספר החינוכיים. אולם אין הכוונה ללמד
מה מתודיקה או יסודות החינוך, אלא למסוך בדרכים אלה ואחרות כדי
שתלמידים אלה יתמחר בהוראה.

כן קבעה חברת-הכנסת רזיאל-נאור כי

הכיתה גדולה והקיצוץ בשעות, למשל בכיתה א' ד-ב' מ-24 שעות
ל-21 שעות בשבוע גורמת מצד אחד להטאות גדולה באותה כיתה, ומן
הצד האחר - לריבוי העבריות בקרב הנוער. נכון הדבר שחיי בעיות
אלה; בעיות ההטאות רבועיות העבריות הן בעיות כגורמות. אבל אין
הן תוצאה ישירה מכיתות מאובלסות. אחרת ההטאות אצלנו הוא גדול
אבל איננו גדול יותר בכיתה גדולה מאשר בכיתה קטנה. אולם זוהי בעיה
שאנו נוחנים דעתנו עליה. אין זו בעיה הקיימת רק אצלנו. בעיות
ההטאות בארצות רבות מהיורה מדגוגית המחפשים דרכים לפתור אותה.
נעשו נסיונות מעניינים במסך 10 השנים האחרונות בניו-יורק. נעשה נסיון
אחד להפוך שנת לימודים לשני חצאי שנה והעלאה העשה פעמיים בשנה.
על-ידי-כך ההטאות היא רק לחצי שנה. עשו נסיונות אלה בקנה-מידה
עצום בכל עיר ונוכחו לדעת שאין דבר זה טוב. עשו נסיון וקבעו ששלוש
השנים הראשונות נחטבות שלוש שנות לימוד ראשונות ללא כל הטאות או
העלאה. בלומר מגיל 6 עד 8 אין כל-בעיה של הטאות, אלא הילדים
מקדמים. בשנים האחרונות נוכחו לדעת שסידור זה הוא טוב מטרם שיטנם
ילדים שהתקדמותם בגיל 6 - 7 שנים היא אימתית ונחר-בך נעשים מהירה
יותר ולהיפך. נכון אולי שבכיתה קטנה יותר אפשר לשים לב לכל ילד.
אבל אין זה הפתרון לבעיה זו. נוסף לכך אין לנו כיתות מאובלסות מאד.
יש לנו הרבה יותר כיתות קטנות מאשר למדינות אחרות. יש להבין כי
איננו יכולים להרשות לעצמנו לקיים כיתות קטנות.

16.12.1953

סיום הדיון בסקירתו

של ד"ר אבידור.

ס. אבידור:

אשר לעכרינדה - באמריקה ובארצות אחרות
שם הטורים מנוסים יותר מתכור, כי אחוז העכרינדה בקרב הנוער
הלוסד הוא יותר מאשר אצלנו.

שאלת החזקת המוסדות במקומות נחשלים שאין להם
גב סוניציפאלי - הם מוטלים על אחריותו של משרד החינוך והתרבות.
החזקה תובעת תסומת לב רבה יותר, בעיקר, בקשר למבנים, לתיקונים
ולציוד. בחקציב שאנו מציעים לסנה הבאה אנו מגדילים במידה ניכרת
את הסכום לטיפול במוסדות המוחזקים שאין להם דואג אחר.

חבר-הכנסת אונא סאל מספר שאלות אשר על חלק
מהן אני מענה ועל חלק - גברת סטנר, חבר-הכנסת אונא ציין שבאגף
לחינוך מסלכתי דתי הוא רואה גם סידור אדמיניסטרטיבי ואילו אני אמרתי
בסם הסדר, אם כי אנו מדגישים בכל מקום את הסיוויין בין החינוך
המסלכתי לבין החינוך המסלכתי הדתי, ללא כל פגיעה
בחינוך המסלכתי הדתי. בכל זאת איננו רואים כל הפרדה מינהלית בין
סני סוגי בתי-ספר אלה, המינהל יהיה אחד.

אשר לענין הגדנ"ע - כבר ציינתי שהאחריות
לגדנ"ע בבתי-הספר בראשית שנת זו עברה למשרד החינוך והתכרות. חבר-
הכנסת אונא ציין שהגדנ"ע נכנס לישובים מרוחקים ומפתה - כפי שהוא
אשר - את הילדים להצטרף לגדנ"ע ללא ידיעת הוריהם - דברים אלה
אינם ידועים לנו, ישנה פעולה הנקראת - התערות. זה שנתיים ממשרד
החינוך והתכרות מוציא כיתות שלמות לחודס ימים, אבל אלה הם ילדים
בני 14 שנים, הם יוצאים למחנה בפיקוח מסודר. בראשית הסנה
דרסנו שהגדנ"ע למסור לנו תכנית מפורטת באשר חלו בה מספר סינויים.
אולם סידור זה אינו נעשה בקנה מידה גדול מסום שהוא קשה לביצוע.

חבר-הכנסת אונא סאל בקשר לסידורי התחבורה
בבתי-ספר סמוזגים - אם בתי-הספר הסמוזגים היו מוחזקים ואין סם
רשות סוניציפאלית, משרד החינוך והתרבות נוטא בהוצאות אלה. בכל
מקום שיסנה רשות מקומית הנתנהל סא-ומחן באמצעות המפקח המחוזי
והדברים הסודרי בהסכמת הצדדים ובהסתתפות משרד החינוך והתרבות.

חבר-הכנסת דיסלט סאל בקשר לסקר - אף
אני הדגסתי שהסקר לא הועבר בדייקנות רבה. הסקר מסמס אחד המקורות
בעבודתנו, אבל לא המקור היחידי והמוסמך.

תכנית הלימודים לכיתות ה' - ה', האם היא
מתבססת על 75% מתכנית הלימודים או על 100%? אנו סכינים את מבניית
אהלמה אשר תהווה 25% של התכנית. בתכנית שהכינונו לכיתות ה' - ה',
הרי אותם המוסדות שלא ירצו בהשלמה סיוחדת יס להם תכנית של 100%
בתוך התכנית; ואילו אותם בתי-ספר סירצו בהשלמות, אפשר יהיה לצמצם
את התכנית ולתת תכנית השלמה הרצויה להם. בניח, אם ישנה תכנית
להוראת ההיסטוריה, ונקבעה התכנית - הרי אם בית-הספר בוחר לו
בתכנית השלמה ייס גה היסטוריה - אפשר ללמד מקצוע זה במספר סיעורים
גדול יותר, ואם בית-הספר אינו רוצה בתכנית השלמה של היסטוריה -
ילמד מקצוע זה בפחות סיעורים. סכל מקום בתכנית ישנה תכנית של
100% ו-75%. אנו כותבים בתכנית סלכל פרק יס לתת מספר סנויים של
סיעורים בסבוע, קבענו סכיתות נ' ו-ז' יהיו 60 סיעורים שנה נזאת
בסקרה סבית-הספר רוצה בתכנית השלמה אחרת מנו של היסטוריה. בית-
הספר סיבחר בתכנית השלמה להיסטוריה יתן אותה תכנית ב-90 סיעורים.

מ. אבידרר:

שאלתו האחרונה של חבר-הכנסת רימלם הייתה
ההצעה של תקציב 1954 נחזיר את מספר הליקוררים כפי שהיה קודם לכן
לפני הקיצוצים. בהצעת התקציב שלנו אנו מציעים 24 טעות לכיתה
'א', 'ב', 'ג' ו-ד', בכיתה ה' קיצצנו ע"ה את מספר השעות והעמדתו
אחת על 29 שעות בשבוע; לקראת התקציב הבא אנו מציעים לכיתה ה'
30 שעות בשבוע. עלי להקיר בסוגרים כי הרוקד המנהל של כתי-הספר
היסודיים עומד להגיש לנו הצעה ריש להניח שהיא תגיע 24 שעות בשבוע
לכיתה א' - ה', ב', ג', ד', ו-ה' וזוהי לשנת תש"ד.

אני השתדלתי לענות על השאלות כמיטב
יכולתי. נדמה לי כי אלה הן כל השאלות שנשאלו על-כל-פנים אלה
שהספקתי לרשום. נוסף להך כרצוני להקיר כי אנו ביקשנו מכל
המפקחים המחוזיים והוטרות המקומיות לשלוח לנו דין-וחשבון על
פתיחה כתי-הספר והסלרים בהם, אך הערות על הליקוררים למען נלמד מהם
לקחיד. קיבלנו כבר חסוכות מכלהמפקחים המחוזיים ומרוב הרשויות
המקומיות. מתוך עיון בדינים-וחשבונות ובהערות האלה מתקבל הרושם
שעל כל הקטיים הן מבחינת הנהגת החינוך הממלכתי ומיזוג הכיתות
והן מבחינת הקיצוצים ובכללם הקיצוץ של 3,5% התגברו כבר במקט
בכל המקומות. אותם המקומות שטרם התגברו על הקטיים הרי היו
שם קטיים במשך כל השנים האחרונות; באותם המקומות טעו היום אי-
אפשר להשיג אפילו מורה בלתי מוסמך ובקיקר במקומות רחוקים
כנגב או בצפון, היה הדבר תמיד כך. או אותם המקומות שאין בהם
מלמכה וחקלאות משרת שאין הצירד המתאים לא קיימים עד היום
מקצועות אלה. אולם נראה שהיום יהיה קל יותר להתגבר על הקטיים
האלה. הממשלה החליטה בליבתה מיום א' כי מסוד האוצר יוסיף
למסוד החינוך והחרכות עוד 200,000 ל"י כדי לאפשר את ביצוע חוק
החינוך הממלכתי. דבר זה יתן מצד אחד את האפשרות לתקן את הליקוררים
הבולטים ביותר בקיצוצים של 3,5% ומן הצד האחר - להגביר
את המלאכה והחקלאות באותם המוסדות שלא היו יכולים להתקין מקצועות
אלה מחוסר תקציב. אין זאת אומרת שיקלמו כל הקטיים וההחלכות
במקומות החינוך. הם עדיין חתנו והם יהיו חתנו עוד שנים רבות.
אלה הם קטייה הנובקים מגידול עצום ברשת מ-100,000 תלמידים לפני
5 שנים עד ל-350,000 תלמידים בשנה זו. אלה הם קטיים של כיתות
ומיזוג תרבותיות טרונות, עליש מן המורים הם בלתי מוסמכים. אלה
קטיים שאי-אפשר להתגבר עליהם על נקלה. אבל כל זה חורג ממסגרת
הפתיחה על מקומות החינוך בשנת לימודים זו.

ו. סטנדר:

נשאלה כאן שאלה: מהו מספר התלמידים
הרוש לכהיחה בית-ספר שני? התשובה
מבוססת על תקנות החינוך הממלכתי, פתיחת מוסדות תש"ד, תקנה
396 בקובץ התקנות של חינוך ממלכתי, רישום. המספר הוא בגני-
ילדים בגילאי 5 - 25 ילדים; באחד משני גילים ראופים מ-6 - 13 -
25 ילדים; 40 ילדים ב-3 - 2 גילים ראופים מ-6 עד 13 - מספר
זה דרוש לפתיחת 2 כיתות. רצופות. כלומר אם בכיתה ג' ו-ד'
אשר בהן מלמדים ביחד אפשר לפתוח כיתה נוספת אם ישנם 2 או 3
גילים ראופים. זאת אומרת ילדים בני 9 - 8 - 7 שנים ומספרם
מגיע ל-40 לפחות. 100 ילדים בני כל הגילים דרושים לפתיחת מוסד
שני. למוסד הראשון דרושים 11 ילדים; 25 ילדים דרושים לפתיחת
כיתה לנערים קובדים.

מהם סידורי התשלומים לשעות נוספות -
דבר זה מבוסס על תקנות החינוך הממלכתי, חבנית השלמה ותכנית
נוספת, תש"ד - 1953. זוהי תקנה 11(ב)(2): 7 ימים מיום שנתקבלה
הודעת'השר על אישור התכנית הנוספת יודיע מנהל המוסד להורים
על הסכמת השר לאשר את הצעת התכנית הנוספת וידרוש מהם לתת את
הערבורת שנתחייבו בהן לכיסוי ההוצאות הקטורות בהפיקלת התכנית
הנוספת. ניתנו הערבורות - יודיע מנהל המוסד על כך לשר שיפעיל

16.12.1953

סיום הדיון בסקירתו

של ד"ר אבידרור.

ר. טטנר:

את הצעת התכנית הנוספת. החוק דורש להורית יטור בהוצאות התכנית הנוספת. את רשות החינוך המקומית אינה חפצה לעשות זאת - התקנות אומרות שההורית יתור עובדת מסמיקה שירכלו למעשה לטאת בהוצאות ולא רק סתם הכסחה. מה פירוש הדברים האלה? אנו בזמנו חשבנו לקבוע בתקנות עובדת בנקאית. אחר-כך הרחלנו להשאיר ענין זה פתוח ויהיה צורך לבדוק כל מקרה בנפרד. אולם למעשה רק עתה מגיעות אלינו הצעות לתכניות נוספות אשר אשר צריך לאשרן. להשיבנו בפנינו המקור הקונקרטי. רק אז נוכל להגיד לכם שבמקרה פלוני לסם הפעלת התכנית הנוספת נדרשו ערובות כאלה וכאלה. ייתכן דחתימה על שטרות - תספיק, ובמקרה אחר - ייתכן ולא תספיק. אני חושבת, כי המצב כפי שיחפתח יחייב בדיקה כל מקרה לחוד.

מ. אבידרור:

את הרות בבית-ספר מסויים רוצים בתכנית נוספת רואים להוסיף טעור לכיתה א' - הדי הבקשה צריכה להיות מוקדמת לרשות המקומית כדי שתבדוק אם הבקשה היא רצינית ואפשר לסמוך עליה.

מ. ארת:

בזמנו קיבלנו את תכנית הלימודים ונתבקטנו להשיב את הערותינו עד ל-24.11.53. האם עדיין אפשר לסלוח לכה את הערות?

מ. אבידרור:

אפשר יהיה להקיר הערות לפחות במסך שנה. התכנית הזו היא לניסוי למסך שנה ותבורך כל הצעה.

ט. כפרית:

מה עושה רשות חינוך מקומית במקרה שמספר הורים מוכנים לשלב עבור טעור נוספות ומספר הורים אין ביכולתם לשלם זאת - האם כל הילדים ילמדו? למי התכנית הנוספת?

ר. טטנר:

הרעיון היה שכל מי שמשתתף בשיעורים אלה חייב לשלם. סעיף 8 של חוק חינוך ממלכתי אומר, ובלבד שכל ההצעות הנרובות מביצוע התוספת יחולו על הורי החלמידים המתחנכים על-פיה, או על רשות החינוך המקומית שהייתה לטאת בהן על חשבונה.

היור"א. דימלט:

האם קבע משרד החינוך והתרבות עמדה לגבי כתי-ספר שהפכו את הטעור או טעתיים שמרשיפית בכיתה א' כענין של השלמות. ההורים מטלמים את ההוצאות והמורה מלמדת 24 טעור?

ד. נצר:

אני אינני מתכוונת לשעור הנוספות מעל ל-100% - דבר זה ברור לי. אולם במסגרת של 100% שאותה קבע משרד החינוך והתרבות, הרי יש ומנהל בית-הספר או המורים רואים את התכנית של 100% כפי שהיחה אשחקד, או כפי שהיא תהיה בטנה הכאה. לאור המצב הנספי הנרובתי, האם מותר בבית-הספר לאסוף בספים לשם כך. אם נעשה הדבר - והוא נעשה - מהם האמצעים בהם נוקט משרד החינוך והתרבות מלבד לחוזרים שהיא שולח?

16.12.1953

סיום הדיון במקירתו

של ד"ר אבידור.

סיום הדיון במפעל

החזונה הארצי.

ח. בוגר:

אם זה למעלה מ-100% מדוע אסור להוסיף
שעות?

מ. אבידור:

גבולות התכנית של 100% היא זו שמסרד
החינוך והתרבות קובע, נניח, לכיתה
א' ר-ב' 21 שיעורים בשבוע - זה היה עד לקיצוץ של 3,5% אזי
העלמנו עין אבל עתה באמת נבטל זאת. נניח, שבכיתה א' צריך היה
ללמד 21 שעות ולרגל הקיצוץ ב-3,5% לימדו רק 20 שעות והוסיפו עד
ל-21 שעות, הרי מה שאסור הוא להוסיף ללא אישור השר.

היר"ו א. רימלט:

עלינו להביא את חודתנו לדוקטור אבידור
ולגבות סמנו על אשר שמענו שקירה ארוכה
בקטר למצב החינוך. אם אנר עובדים על הפרוסקוליס, הרי גראה
סעד כמה שלא יהיו הכדלי התמיסה, היתה שקירה זו ממצה ולא נתעלמה
מהקטיית הסרנים.

אני מבין סדיון זה מחייב סיכום. לכן
הייתי מציע לרועדה שלא נדרון היום על הסיכום ונקבור לדון על
הסקירה של הגבות בבלי כדי לאמסר לחברים לחשוב על הצעות לסיכום.
בישיבה הבאה נדרון אך ורק בהצעות לסיכום הסקירה.

ה ח ל ט ה:

לקבל את הצעת יושב-ראש הרועדה ולדרון על הצעות לסיכום
הדיון על מקירתו של דוקטור אבידור בישיבה הבאה.

ג. סיום הדיון במפעל החזונה הארצי:

גב' בבלי:
בקטר עם הטאלות שנטאלו בישיבה האחרונה
הבינתי חומר מרדפס אשר יעזור לכם
במקצת. ברצוני למסרר לכם אינפורמאציה על התפתחות מסויימת מאז
הישיבה האחרונה.

מאחר שחל במקצת איחור בפתיחת המסעדות
נוצר קימוץ מסויים בחודש נובמבר. למרות המצב הכספי שאיננו מזהיל
ביותר חשבנו בכל זאת לנצל את החסכון שנחתרה וצלנו לצרכי הרחבת
המפעל עד כמה שיוכלנו, ובעיקר, באותם המקומות שהגיעו אלינו
דרישות נמרצות להרחבתו של המפעל. דרישות אלה הגיעו ממועצות
איזוריות ומנקודות מוחזקות. תוך כדי הדיון המשותף הוספנו עוד
500 ילדים מילדי המועצות האיזוריות ו-1000 ילדים מילדי הנקודות
המוחזקות - דבר זה אימסר פתיחת נקודות נוספות. ברצוני לציין,
כי סידור זה מנצל את תקציבנו עד למעלה מן המסויימים. המסמכים
סלמניכה מראים על ההחייבות הכספיות שלנו, אחרי התוספת הזו.
כן אמת יכולים לראות את מספר הילדים ואת ההקצבה שהגיעה לסך של
78,000 ל"י. הקצבה זו היא למעלה מיכולתנו להחזיק מעמד במסדיים
אלה. לכן עד ה-1 באפריל יתהרה גרעון מסויים שאותו נצטרך לסלת
באפריל על חשבון חודש ארץ. ישנן דרישות רבות להרחבת המפעל בקרב
נקודות חדשות. אולם שתי נקודות אינן רוצות למתוח את המסבחים באם
לא יקבלו אוכל כל הילדים. בעיר המפרץ נפתח מטבח ל-150 ילד וק-100
ילדים עמדו בחוץ ודרשו להכנס ולקבל אוכל. המהרטה שה היתה בה גדרלה

16.12.1953

סיום הדיון במפעל

החזרה הארצי.

גב' בבלי:

שהיינו מוכרחים לסגור את המטבח יום לאחר שמתחננהו. מכאן תדאו עד כמה הדרישה להרחבתו של המפעל היא גדולה.

מן המסמך השני תוכלו לעמוד על היקף המפעל.

תוך כדי מתן תשובתי אעמוד על המסמכים השונים המאורכים. חבר-היועץ כהנא אמר בקשר לחל-אביב ויטו שקיים שם כלל מסוייה ולוקחים 20% מן הילדים ומען שלא יוכל להיות כלל כזה, ובתיקו, ביחס ליטו. ההסכם עם עיריית חל-אביב הוא כזה שעליהם לקיים ליטו את אשר אנו קיימנו. הם אינם יכולים להקטין את מספר הילדים. היה עיכוב בפתיחת המטבחים מטוב שחרם גמרנו את ההסכם ביחס לקבוצות. אני חושבת שמצאנו עתה את הפתרון והמטבחים שה יוכלו להתחיל לפעול בסוף הבא.

חברת-הכנסת כמרית שאלה אם הנקודות במועצות האיזוריות נפתחו - על כך אני יכולה למסור לכם אינפורמציה מסויימת. רוב הנקודות במועצות האיזוריות באמת כבר נפתחו, או נפתחו השבוע. המסמך השלישי נותן סיכום על הנקודות שטרם נפתחו. חברת-הכנסת כמרית קיבלה לפני שבוע רשימה בקשר לכך וכינתיים נפתחו נקודות נוספות. כאשר היא קיבלה את הרשימה היו 7000 ילדים שטרם קיבלו את ההזנה ועתה ישנם רק 4000.

ישנן סיבות שונות לאי-פתיחת המטבחים:

עקב חוב של מסדר הסעד שנוצר בחוף חודש אוגוסט ועלינו לשלם את החוב של מסדר הסעד לנקודות השונות. דבר זה הוא קשה מטוב שקשה לקבוע מהו החוב. התביעות מהנקודות השונות הן לרוב גדולות יותר מן הסכומים שאנו מכירים בהם. דבר זה דורש מחקר ובדיקה המסמכים. אנו לקחנו תיקייה סיבדקו את הדבר. אולם ברוב הנקודות למרות החוב נפתחו המטבחים. ישנה מקומות שטרם לפתוח את המטבחים עד אשר נשלם מטוב שהם אמרו שיש להם חובות רבים והספקים מסרבים לתת להם מצרכים. ישנן 6 נקודות כאלה שקשה לקבוע מהו החוב ולכן לא נפתחו שם המטבחים. נתניה, למשל, תרבעת סכום שאין לה כל מסמכים בקשר לכך ואנו חוקרים את הדבר. מבין 6 הנקודות האלה טרם נפתחו זסנם מקומות שהיה צריך לעשות תיקונים רציניים בבנין. ישנן 3 מקבוצות אשר ביחס אליהן קיבלנו עזרה מן הסוכנות היהודית. ישנן 5 נקודות שטרם נפתחו בהן המטבחים מטוב שהמועצה המקומית אינה רוצה לקבל אחריות למפעל זה. אמרתי לכם כבר שיסנן 90 רטריות מקומיות שבהן המטבחים הועברו למועצות האיזוריות. נקודות אלה היו לפני-כן מוחזקות ועתה הועברו לאחרייתה של המועצה האיזורית. כבר מסרתי לכם רשימה של 23 נקודות שהועברו לעיריות ולמועצות מקומיות וישנן 10 נקודות אחרות שטרם הצלחנו להעבירן. כ-5 נקודות טרם נפתחו המטבחים. אולם רק הבורק קיבלתי טלפון בו הודיעו לי, כי ביכניאל ועמליה הסכימו הצדדים ביניהם והן מקבלות מפעל זה על אחריהן. בניידון זה קיבלנו עזרה ממסדר הפנים על-ידי לחץ על הנקודה. אי-פתיחת מוסדות אחרים מסתבם ב-4000 ילדים מתוך 62,000 ילדים. אני חושבת שתוך השבועיים הקרובים הדברים ימצאו את פתורונם.

נשאלה כאן שאלה, אם תמיכה של 2,2 ל"י

היא תמיכה מספיקה במועצה האיזורית. אנו מחשבים את ההוצאה לילד 75 פרוטות ורמי 22 יום בשודט זה מסתבם בסך של 1,65 ל"י. עבודה עולה 1,2 ל"י ו-350 פרוטות להובלת מים ולקניות. בסך-הכל אנו מגיעים לסך של 3,2 ל"י. באמת קשה לקיים את המפעל מתוך חטלוב של 75 פרוטות. לכן ישנם מקומות הלוקחים 85 פרוטות. ישנה מועצות איזוריות המחשבות את הארוחה יחד עם העבודה לא 3,2 ל"י אלא 3,5 ל"י. יוצא אימרו, כי ישנן נקודות נחמכות שעברו ל-85 פרוטות ואחרות לא. אין לנו כל אפשרות להוסיף בענין זה, כי מחחנו את התקציב שלנו עד לאמת. העלמה זו ב-10 פרוטות חלה בקשר עם התיקנות הירקות.

16.12.1953

סיום הדיון במפעל

התזונה הארצי.

גב' בבלי:

חברת-הכנסת בפריח שאלה את ארחה
 עולה 3,5 ל"י כיצד אנו נותנים רק 2,2 ל"י. אולם זהו הממוצע.
 ישנה מקומות שאנו נותנים להם 2 ל"י, 2,2 ל"י, 2,4 ל"י וישנה מקומות
 שאנו נותנים להם כבר 2,6 ל"י. ישנה כאן גמישות מסוימת. ל-29,000
 ילדים בערים הגדולות אנו נותנים רק 11,000 ל"י בלומר בערך
 400 פרומות לילד, זהו הכדל גדול; בערלה הגדולה אנו נותנים
 400 פרומות לילד וכמועצות איזוריות - 2,2 ל"י וזאת בנקודות
 נתמכות; בנקודות סוחזקות אנו נותנים - 2,6 ל"י. יוצא איפוא
 כי אנו תומכים בנקודות השונות לפי היכולת של המקומות השונים.
 הקיבוצים עוזרים למועצות האיזוריות. אולם את במקום מסויים גם
 סבור זה שבו אנו תומכים איננו מספיק - ישנה קרן רזרביה של
 800 ל"י שממנה נשאב את הסכומים כדי להסלים את החסר.

חברת-הכנסת בפריח אמרה כי הקיצוץ ב-2000
 ילדים פגע במקומות הזקוקים להזנה ביותר. עלי להודיעכם כי הדבר
 בא על היקדנו על-ידי הרסמה למסגרת המפעל במועצות האיזוריות של
 500 ילדית ו-1000 ילדים בנקודות מוחזקות. מסמך מס' 4 נותן המונה
 על המצב ועל מאב העברה לפי הסדר בשנה הנוכחית. אחם יכולים
 לראות את התוספת הגדולה בעיריות ומועצות מקומיות. ומכאן שהמספר
 נשאר כמו שהיה. במועצות האיזוריות חל קיצוץ ב-500 ילדים. בנקודות
 המוחזקות היה קיצוץ קטן. אולם בינתיים מספר נקודות שהיו בחחילה
 במסגרת המועצות האיזוריות הועברו אלינו בנקודות מוחזקות. מסום
 שאין הן סיכנה לתחום שיפוטן. כאן הוספנו ב-1000 ילדים בלומר
 בסך-הכל ישנה כאן החזקה של 830 ילדים. מכל המסמך הזה אפשר לראות
 כי בשעת ההעברה הוספנו 266 ילדים. ברור שאין זה כלל עונה על
 הדרישה להרחבת המפעל.

חברת-הכנסת נצח התאוננה על הפיגור
 בפתיחת המסעדות עקב המטא-והמתן הממוסך על העברת המפעל לרשויות
 המקומיות. נוסף לכך היא אמרה שמתוך 4 חדשים היה רק חודש אחד של
 הזנה בקיטנות. אני רוצה לחזור ולהדגיש כי בחחילה עמדנו על
 הוצאה של 95,000 ל"י לחודש והיתה לנו אפשרות להוציא רק 75,000 ל"י
 לחודש בלומר הוצאנו ב-20,000 ל"י יותר מיכולתנו. המטא-והמתן
 הוא אשר הביא לנו חסכונות שאם לא כן היה עלינו לקצץ ב-10,000
 ילדים ניוזונים. כי קשה היה לי למצוא ביסוץ לגרעון של 20,000 ל"י
 לחודש. במצב כזה היה עלי או לנהל מטא-והמתן עם הרשויות המקומיות
 על העברת המפעל, או לקצץ במספר הילדים הניזונים. אנו בחרנו בדרך
 של מטא-והמתן והעברת המפעל - דבר שהביא לעיכוב בפתיחת המטבחים
 בשנה זו. אבל אני חושבת שבאופן כזה סללנו את הדרך להבראת התקציב
 ובכלל את הדרך לסנייט הבאות. ברור כי המטא-והמתן לא צריך היה
 לחול בקיץ. אולם רק באכזב יכולנו לנהל מטא-והמתן זה ורק לאחר
 מכן יכולנו להגיע להסדר מחייב. למרות כל הקשיים האלה נפתחו
 המטבחים רק שבוע לאחר פתיחת הלימודים. אמנה המעם נגדם סבל עקב
 הדחיות הללו. אולם את רואים בעיה זו לחקומה ארוכה יותר - הרי
 סללנו את הדרך להבראת המצב להבא. בסופו של דבר יוצא ההפסד
 ברור כי יכולנו עתה להגדיל את מספר הילדים מטום שנצלנו את
 החסנו לרוב שנתהור.

כן שאלה חברת-הכנסת נצח את אפשר
 לסמוך על הרשויות המקומיות שאליהן הועבר המפעל. אינני רוצה
 לומר בפה מלא שכן. עלינו להביט עליהן בשנה הראשונה להעברת
 המפעל בעל מודרכיות. אנו עוזרים להן רבות. הן בהנהלת המפעל
 והן בקטר לצרכיהן. ומחנכים אותן לעצמאות. בראוני לציין לטבח
 כי מועצות איזוריות מסוימות מראות התענינות רבה מאוד במפעל. כהוכחה
 לכך: הדרישות הרבות הבאות מהן להגדלת המפעל. הן אינן מסתמקות
 במה שהן קיבלו, ובעיקר, בהשראת לדרישות. ונמצאת לפתוח פה וסם
 נקודות הזנה חדשות, במסמך מס' 5 בצד שמאל אחת יכולים לראות

16.12.1953

סיום הדיון במפעל

החזנה הארצי.

גב' בכלי:

כ-20 נקודות חדשות שנפתחו כתוצאה מלחצן של המועצה האיזורית. אלה הן בעיקר נקודות ספר ונקודות נחלות מאד. אולם אני חוזרת ומציינת שהן נפתחו כתוצאה מהתעניינותן של המועצות האיזוריות. דבר זה מראה שבכל זאת אפשר לסמוך עליהן. אמנם אין לנו תוספת של 1400 ילדים, ובצד ימין של אותו דף אתם יכולים לראות 9 נקודות שנמגרו. אבל כסך-הכל ישנה הרחבה ותוספת לב לנקודות הספר וזאת כתוצאה מהתעניינותן של הרטריות המקומיות. מכל מקרה המספרים מראים על תוספת לב לכל המפעל.

חברת-הכנסת נצר שאלה אם מוצדק להקים מטבחים לימודיים על חשבון ההזנה. זוהי כאמת שאלה חשובה. תחילה ברצוני לומר כי לנהל מסעדה לימודית אינה עולה יותר כיוקר מאשר מסעדה כלי מורה. כי חלק ממסכרות המורה הוא על חשבון מחלקת החינוך בשם שהדבר לגבי יתר המסכרות. אם איננו מביאים בחשבון את מסכרות המורה הרי מסעדה לימודית היא עולה יותר מאשר מסעדה בלתי לימודית כי הילדים עושים חלק ניכר מן העבודה ובה יש עובדות כשכר כמספר קטן יותר. ההכדל בין מסעדה לימודית לבין מסעדה בלתי לימודית מתהווה בשעת הקמת המסעדה. היצוד עולה 1700 - 1600 ל"י. נניח שאנו מוציאים סכום מסוים להקמת מספר מטבחים לימודיים, אבל יש לזכור כי זוהי הוצאה חד-פעמית. הפעם התקציב להקמת המטבחים הלימודיים אינו על חשבון ההזנה. כי הוא בא ממקור אחר מן המדור לתזונה שהיה במסדר החינוך והתרבות. התקציב למטבחים ללימודיים יועמד על סך של 30,000 ל"י לכן אין זה על חשבון ההזנה.

כן ברצוני להדגיש, כי אל נזלזל בערך החינוכי של המסעדה הלימודית ואל נחשוב שבהתאמה לדרישות הזמן הנרכזי חשובה רק ההזנה. אני נרתנת אותו מסקל להישגי המטבחים בתזונה כמו לתזונה עצמה. אם אנו נדע לחנך את הדור הצעיר לדעת מה לבטל איך לבטל, כיצד להרכיב חפריה - אנו תורמים תרומה גדולה יותר לבריאות העם מאשר להזנתו. לדעתי יש ללמד אותם לנצל את המצרכים שיטנת בארץ נכונה יותר, לבחור את הדברים המתאימים - זוהי תרומה חשובה לבריאות העם. אמנם אינני חושבת להעמיד את הלימוד לפני הדרישה להזנה - אך יש למצוא את החקציב גם לזה וגם לזה כדי שלא נצטרך להגיד כי הזנה קודמת לחינוך. אני חושבת שצריכה להיות הבנה לגבי הערך החינוכי של דבר זה. אף לתועלתו של הצד החינוכי ולא להגיד שאם אין די כסף אזי יש לתת את ההזנה. אני מקווה שתהיה ההבנה הדרושה לשאלה זו. בתקציב של השנה הבאה הכנסתי סעיף מיוחד לצירוף זה.

חברת-הכנסת פרסיץ הדגישה את חשיבותם של המטבחים הלימודיים, אף מבירה בערכם. אולם היא ביקשה לבלול במטבחים אלה את כל הילדים. ברור כי אז נצטרך להגדיל את התקציב. אני ביקשתי בתקציב לשנה הבאה תוספת שתספיק לעוד 10,000 ילדים.

חברת-הכנסת פרסיץ אמרה שיש ללאהר עם הרטריות המקומיות שהן תקבלנה עליהן את המפעל. לשה כך הכינותי את מסמך מס' 6 הנותן חמונה ברורה על החסכונות. כחוב כאן שאנו העברנו למועצות האיזוריות 90 נקודות. ישנם עוד 10 נקודות שעלינו להעבירן. היתר הועברו לעיריות ומועצות מקומיות. אולם עלי לציין כי הרשימה היא כבר יותר גדולה מזו שלפניכם. כי רק הבורק קיבלתי טלפון שעוד 3 נקודות הועברו למועצות מקומיות.

כן שאלה חברת-הכנסת פרסיץ בעקר למקד המוציאלי. כיצד אנו עורכים אותו. לשה כך הכינותי את המסמך מס' 7 המראה את הטאלון החתום בידי העובדת הסוציאלית, אשר למיו אנו עובדים. אנו התחלנו כסך זה למני חודש, או חודש וחצי, אותה

16.12.1953

סירם הדיון במפעל

התזונה הארצי.

גב' בבלי:

שעה היתה לי מביטה עם חברה-הכנסת כפרית וחברסקי בחיפה והחלטנו על ביצועו של סקר זה. אין זה סקר יסודי. סקר יסודי צריך היה לספול בכל ילד. אולם לכך לא יהיה לנו תקציב וזמן. ברור כי סקר זה הוא סטחי במקצת. אולם העובדה הסוציאלית העורכת סקר זה טרואלח את ילדיה אלה נמצאיהם בטיפולה של הלשכה הסוציאלית ונשררה עם מספר הילדים המוקצב לאחד מקרה. אזי נדרון את בחוד ההקצבה הניתנת יש מקום לכלול את כל הילדים, או את המקרה דרוש הרחבה. באופן כזה יכנסו מקומות שאין בהם הזנה. תוצאות סקר זה הן אולי שיטחיות, אך בכל זאת אסתדל להביא את הסיכומים, כי נהיה זקוקים לחטיכה ניכרת בקטר עם דרישתי להרחבת המפעל. אולם מאחר שהייתי צריכה להגיש את התקציב, עשיתי זאת לפי האומדן.

ד. נצר:

האם הגברת בבלי מעריכה שכמהצית טנה זו עלינו להגיע ל-70,000 ילדים?

גב' בבלי:

אני מטרכנעת כי הסקר יראה על מספר גדול יותר של ילדים הזקוקים להזנה יותר מאשר 10,000 ילדים, לפי הידיעות שיטנה בידי.

חברה-הכנסת פרסיץ טאלה, מה נעשה באותה המקומות שאין להם גג מרניציפאלי. נקודה כזו נשארת כמוחזקת. מספך מס' 8 מראה על מספר הנקודות שנשארו מוחזקות. מספר הנקודות המוחזקות מגיע ל-28 אשר 3 מהן הפכו לנקודות נחמכות והן: תעוז, אליקים ומנסי.

היר"ר א. רימלח:

במקומות שאין רשות מקומית ובכל זאת אין הרכב האוכלוסייה מצדיק נקודה מוחזקת?

גב' בבלי:

בכפר ענא, כמסיה א' ו-ב' נחתם הסכם עם המועצה המקומית אור-יהודה. אולם גם מטרד הפנים לא הרטה להכנס להתחרות בנקודה זו. לכן הוחזרו נקודות אלה להיות מוחזקות.

טאלה האחרונה של חברה-הכנסת פרסיץ היתה כיצד נבטיח שכאותה המקומות שקייה המפעל, שהילד הזקוק ביותר יאכל? לשח כך הבאתי את מספך מס' 9 המראה את טופס האיטור לנקודה נחמכת כלומר, לאיטור ההקצבה לנקודה כזו. בסעיף ב' של הטופס כתוב: "כן הנני לציין שהקצבתנו מוחנית בכך, שתקבלו על עצמכם למלא אחר התנאים הבאים": ובסעיף 5 של התנאים כתוב: "להיות אחראים לכך שיכללו במפעל בראש וכראשונה הילדים הנצרכים ביותר ולקבוע את גובה השלרמי הורי הילדים בהתאם להערכת העובדת הסוציאלית". כן כתוב בסעיף ד': "במקרה שמאיזר סיכה שהיא נכוא למסקנה, כי התנאים הנ"ל כולם או בחלקם לא קוימו או אינם מחקימיה יותר, נפסיק את ההקצבה ולא תהיה לכם זכות לדרוש את המשכתה בכל אורה שהיא, בין כמלואה ובין כחלקה". יוצא איפוא, כי את אין מאכילים את הילדים הנצרכים ביותר, יש לנו הרשות להפסיק את ההקצבה. את טופס זה מספיק - את זה ילמד הזמן, את איננו מספיק - נצטרך יחדו לחשוב על דרכים נוספות כדי לחרץ עליהם. נוסף לתנאים בכתב ישנה ביקורת מצד העובדת הסוציאלית שלנו. יש לנו כזו אחת בצפון, אחת בחל-אביב, ועתה אנו מחפשים עובדת סוציאלית ארצית. עליהן יהיה לכדוק ולראות היכן אין טמלאים אחרי התנאים הללו. אני חרשכת שבכך סיכמתי את השאלות השונות.

16.12.1953

סיוע הדיון במפעל

החזנה הארצי.

גב' בבלי:

אולה ברצוני לחזור ולסכם את הבקורות
 הקומדות על הפרק: (1) האם ישנה אפשרות להשיג תקציב כדי להרחיב
 את המפעל עד חודש אפריל, כי זהו הדבר היסודי; (2) באיזה אמצעים
 יש לנקוט כדי להכתיח את הרחבת המפעל בשנה הבאה, אף להכתיח את
 קבלת התקציב המוצע; (3) הזנת תינוקות - אנו מזינים 1400
 תינוקות, מרח ל-1000 תינוקות בחיפה. תינוקות אלה ברובם שייכים
 לקופת-חולים, למרות שההורים משלמים חצי לירה או לירה לחינוך,
 הרי כל יתר התקציב מוחל עלינו. תינוקות אלה מקבלים את ההזנה
 בהחנות חיפה חלב מן המטבחית שלנו. תינוקות אלה שייכים לאמהות
 נחשלות ביותר.

כאן התעוררה שאלה נוספת: למטרד
 הבריאות ישנה רשימה קטנה של תינוקות הארציים לקבל את הזנתם. אולה
 מטרד הבריאות נתן את כל ההוצאות. קופת-חולים מקבלת את כל
 החמיכה. אזי שאל מטרד הבריאות, אם ישנה הקצבה להזנת תינוקות
 מרוע מופנית כל החמיכה לחינוקות קופת-חולים ולא ניתנת כל חמיכה
 לחינוקות מטרד הבריאות? זוהי שאלה פרינציפיונית שהתעוררה עתה.

ד. נצור:

אחיל מן הסוף. בדרך כלל עד קום
 המדינה ובמדינה קיימ באיכוף הוריות
 את הכמות צריכה לספק אותנו או האיכות. היו ויכוחים שונים, אם יש
 לפתוח מוסדות צנועים מאד אשר יכילו הרבה יותר ילדים או לפתוח
 מוסדות חובים ריפיה אשר יכילו מספר קטן של ילדים, וכל יתר הילדים
 לא יוכלו להתקבל למוסד זה או אחר. טרה פתרנו ויכוח זה. אולם
 כאשר הדברים מגיעים ללחם והזנת הילד מחריפה השאלה עד למאד. אין
 כל ויכוח ביני לגברת בבלי על האורך החינוכי והערך החינוכי של המטבח
 הלימודי. אני בכל זאת האחריות מסכימה לכך. אולה השאלה היא, אם
 אנו יכולים בכת אחת למחור שתי בקורות. האם אנו יכולים להבין לילד
 הדרוש ארבל, ואיננו מדברת על הילדים שיש להם ארבל כהית. אולם
 גם מסקמים חינוכיים. האם אפשר לתת ארבל לחלק מן הילדים ולחלק אחר
 לא לתת. - איננו יודעת את דבר זה הוא מאפי חינוכי. אם בכית-חמר
 שיטנה 500 ילדים נוחניה לאכול רק ל-100. נוסף לכך היתה דעה שמחלקת
 החינוך אינה יכולה לקבל על עצמה את ההזנה, זאת טענו ועדי ההורים,
 וזאת טענו מנהלי כתי-הספר. כי לכך יש מוסד אחר - מפעל ההזנה
 שאיננו קשור בעבודה לימודית.

וכאן אני רוצה לנגוע בשאלה אחרת והיא
 אם היה הכרח להשתתף במתיחת המפעל כדי לבסות את הגרעון, האם מותר
 היה לעשות זאת ולא לתת ארבל לילדים הלומדים כבר מחודש אוקטובר.
 אני מכירה את המצב כחל-אביב וסביבתה. ביטוי ועד ה-15.12.53 טרה
 נפתחו המטבחית והילדים לומדים כבר מ-4.10.53. איננו מקבלת שמותר
 היה לעשות זאת ולו גם אם המטרה היתה כה חשובה - לאזן את התקציב.
 קיים היה חוב מהריום, צריך היה לבוא לבגת. להשמיץ ולדרוש למחור
 את בעיית החוב. אבל לא להשתתף את פתיחת המטבחית. אני יודעת, כי
 מעברה כבר ארנה המאומצת על ידנו כולה מחוררת עבודה. יש לנו סם
 גן-ילדים ואיננו יכולים לתת לילדים לאכול מפני שהילד הקטן מן הגן
 לוקח את מנתו ומחלק אותה עם הילד הגדול יותר. האם אנו רשאים להעניש
 מקום, ובקיקר, את הילד הרעב שאיננו ארבל. לכן יש לחפש פתרונות
 בנקודה זו. לדעתי בנקודות כאלה צריך היה לפתוח את מפעל ההזנה
 ולו גם לעשות גרעון. איננו יכולה לקבל שילדים זקוקים לא יאכלו,
 ובקיקר, מאחר שהלכנה הסוציאלית אינה מקבלת את הסכומים המגיעים
 לה ממטרד הסעד מאז חודש ספטמבר והל עוד. לא נגמר המטא-והמתן
 בין מפעל ההזנה והרשויות המקומיות, אבל בינתיים הילד
 הוא הצודק והזקוק למזון. כל עוד פתרון לשאלה זו לא ימצא, אין
 לנו רשות לשבת כאן כחברי בגת. יש לתת ארבל לילד הרעב ועל כך איננו
 יכולה לקבל כל חשובה ואם גם היא מאד מחמיקת.

16.12.1953

סירה הדירון כחמקל

ההזנה הארזי.

ד. נאר:

אמנה אביע את דעתי ואומר כי יש לי סירוק מלא על שחל זימור רב במפעל רחמנר לקבל הדרכה ולימודי אני מאד שמחה שאנו מביקים לשכלוליה כאלה. ארל קיימת השאלה: מתי ואיזה אמטריות למארה לכך.

אשר למחכמה הלימודיה - אני כהל לבי שמחה לכך שיש לנו דבריה אלה. ארלה שהמטבח הלימודי לא יגרוה להמחה מספר הילדיה. זה ערטיה חשבון שנותניה מחוה אובל עקב מטבח לימודי, או מה אפילו מטבח לימודי הוא זול יותר מפני שמטכורה המורה הוא על חשבון מחלקת החינוך, אבל גם מחלקת החינוך מוכרחה להכניס סכומיה אלה לתקציבה. השאלה היא מה מטבח כזה יכול להכיל את כל הילדיה הזקוקים לאובל - על נקודה זו חרה קיבלנו חטובה.

אשר להשלוח הממראי של ההוריה בנקודות מרחוקה - ישנו השלוח של 600 מרומה לילד, אבל יש גם לירה וחצי וישנה גם מקומות שזה 200 מרומה וזה במקומות הנחשלים ביותר המרחוקים על-ידי השלכה הפרציאלית הנרומה 12 ל"י למטחה; סברה זה יכול להגייץ גם ל-30 ל"י לחודש. ארלה שמענו שיטנה ילדיה שאינה ארכלים מפני שאין ההורים יכולים לשלח את המרומה האלה. התמיכה של השלכה הורציאלית מחויבת בצורה כזו שהילד מקבל חינוך את האובל, אזי יכולה הממחה להתקיים כמותן הלידות, אבל את כמותן הלידות יש לשלח עקור הזנה הילדיה - לא הגענו למטרה.

התפלאתי על החלוקה הזו של חינוקיה של קרמת-חוליה ושל משרד הבריאות. ישנה חינוקיה של ישראל. ברור, כי ישנה מקומות בעיקר במעבדות שבה העזרה הרפואית הוחדרה למי הסכה בין משרד הבריאות לבין קרמת-חוליה. ארלה אין אלה חינוקיה של קרמת-חוליה. אלה הם חינוקיה של המעבדות אשר מקבלים את כל העזרה למי הסכה מסוימת עם משרד הבריאות. טוב עטחה קרמת-חוליה שמחחה חחנות לחינוקיה. הסכה כזה צריך להעטרה עם כל החחנות הן של קרמת-חוליה והן של משרד הבריאות כדי לתת את האובל לחינוקיה אלה. ענין זה שייך למפעל ההזנה ואין לזה כל קשר את אלה הם חינוקיה של קרמת-חוליה או משרד הבריאות. לכן אני מציעה שמפעל ההזנה ירחיב את פעולתו בטוח זה. את החחנה מוחה משרד הבריאות ובתחנה מוכרחה לתת אובל לחינוקיה.

גבי בבלי: הם דורשים הזנה לקוד 1000 חינוקיה.

ט. כפרית: נראה לי שעדיין מוקדה לסכה את חוצאות העבדות ממעל ההזנה למשרד החינוך והתרבות. המפעל תמיד מעל במטריה הדרושים וקשה כירח לומר את היה צורך בכל זה, וכיצד היה הדבר מוגנה במציאות. מתוך ביקוריה מוד שיטחיות שמעתי דעה שונת. ישנה מקומות שהמורים מחענינות יותר רבאים לחדרי האובל ורואים בזה כחלק מעבודתם; וישנה מקומות בהן רשות החינוך המקומית אינה מחענינות ראינה מקונינות, כי דבר זה מהררה עול גורם; ויש המורים, כי השלוח מכביד - יוצא אימרה, כי ישנו דעה שונת, ובטיקר, מבחינה מהותית: בחיזה מידה ממשיך להקייט ממעל זה, באיזה מידה הוא נפתח בכל המקומות. אמנה קשה היום לסכה מה גורה לכל העיבוריה. ארלה אני מאכרה בורקדה החזונה מוכרחה לומר שיטנה מקומות שאין כל הדקה לאי-מחיות המוסדות. ישנו סיבות טכניות גרידא, אבל כאשר אנו רואים את הרשימה המקוצרת, הרי אין כל הצדקה שנקודות אלה לא חפתונה, ובטיקר, את חסרה מבשלת, אין כל סיבה מדוק לא חפתוח הנקודה וכל הילדיה יוכלו לקבל אובל בזמן שהם כל כך זקוקים להזנה זו. נראה לי שהעזרה היבורית הניתנת רגברה

10.12.1953

חירת הדין במסעל

החזנה הארצי.

ט. כפריח:

בבלי תודה שזרהי עזרה, לו עזרה זו הייתה ניתנת מן חירה הראשון, רוחם בעיקר, מחור שמענו שהסוכנות היהודית נכנסה לעבי הקורה ועומדת להקליב חדר ארכל - על כן נראה לי שזו הייתה אריכה להיות הדרך מההתחלה. ייתכן והיות קל יותר להסדיר את העניינים. אבל כחשילה היו אלה בבלי לידה קטנה. גם בטענות המיזוריות היו דיונים שונים בקשר לכך והן קיבלו מסעל זה על אחריהן מהוך לחץ המסוד. אבל מהוך דאגה למקרה הן הגיעו להסדר מסויים ללא ההכוננות מיוחדת.

ברור, כי ישנה קשייה רבייה מאד במידור ראדגרון המסעל בתנאיה הקיימים בארץ. אבל מן הצד האחר, בעיקרנו במספר מקומות לאחר שבגרות בבלי כבר ארגנה את הדבריה, למשל, ראינו את המחבר בקיין-כרה המתקיימת בתנאיה קטנה. במקרה אחר ראינו כיצד הילדים ארגליה בבית-הספר, על סממליה - לא ראינו שדווקא הצד החינוכי הוא המכריע. להלמן, ישנה התחשבות עם המציאות החמורה מאד. אני חושבת שגם בגרות בבלי למדה מהחירוריה האלה שהמציאות היא חמורה וישנה ילדיה רעבים, ומתלכרות המקומיות אין מקבליה את תקאיב המסד הזקנה ביותר המאפשר בקושי לקנות להם למטעחה. אני מקורה שהגברת בבלי, מהוך גישה בלתי אומלית עם המציאות והיא אינה קיצונית לשמור דווקא על הצד החינוכי, הדע להכא להרבות במספר הילדיה.

יש לאיין שנרמטר 1951 ילדיה - אין זה דבר קטן והוא שימה שבידינו אומדת שבנקודות השמר ייפתחו מטעמיה. לכן לדעתי, עלינו לעבוד באופן איברי מהוך הכרת המציאות - דבר זה ישפיע על קביעת התקנייה.

עמדתה של הגברת בבלי שחילו מהחנר מטעמים נוספים היינו שוקעים בגרעון ובחוצאה מכך היה עלינו להפחית במספר הילדיה - הרי אני מדגישה, כי מסדר האוצר שלנו עם כל הגרעון בו הוא סקוע, איננו כל כך נוקטה, אף ראינו זאת למעשה. אבל אם אנן ראינו כיצד ילד אחד מביא את החיר הקטן למחבר על-מנת שגם הוא יאכל ולדוקה כף לעצמו וכף לאחר הקטן - מחזה זה אסור שיתן לנו מנוח. אזי אמטר לראות את סעיף הגרעון כחייף עיקרי.

אשר למחכיה הלימודיה ולמחכיה בלתי לימודיה - בתכניה לקראת השנה הבאה מדובר על הקמת 18 מחכיה לימודיה. אין כל טק שדבר חשוב הוזה הקמת מחכיה לימודיה. אגב כאשר ביקרנו במחנה ישראל שרחנו עם מנהל בית-הספר והוא ביקש לסייע לו בארגון שיפורי חזונה לילדות בכיתות הגבוהות. לדעתי, יש לקבל סידור זה וזו אריכה להיות אחת הדרכים - שיפורי חזונה רבישול. כן יש להכניס את שיפורי החזונה במסגרת חכניה הלימודים ומסדר החינוך והתרבות אריך להקדיש מקרה לכך. אינני חושבת שחיה התנגדות ללכת בכל הדרכים הללו. נכון שבמחכיה הלימודיה ישנה דאגה לבריאות העם, כי עבר זמן די רב עד אשר הורגלו הקוליה החדשים לאכול ארכל זה. יש להאינו בהר-טוב כיצד הצלחות מתרוקנות מהר מאד. אני מקורה שבגרות בבלי, ראה את הדבריה כרציניים מאד, ובקיקר, בהתחשב עם היכולת שלנו, את למשל, בעטולה המכילה יותר קוליה חדשים מאשר חושבי המקרה וטה התעבב ענין הזנת ילדיה מטוב שצריך היה להקים בנין חדש למחבת הלימודי - אין כל הצדקה לכך.

אשר לחלוקה הילדיה - אני שמחה לשמוע, כי עדיין קומד החלוקה הממוצע על 600 פרורות, כי לפני חודשים היה הממוצע גברה יותר ונקבע ל-600 פרורות ועתה הוא ירד ל-600 פרורות. בענין זה יש צורך בגמישות מסוימת. אין זה חוק שאין לעבור עליו. אני מוכרחה לומר, כי אחסול שמענו מערכות סוציאליות

16.12.1953

סיום הדיון במפעל

החזרה הארצי.

ש. כפריח:

דבריה מזעזעיה. השאלון החתום על-ידי הקבוצה הסוציאלית שאותו מקבלת הגברת בבלי הרי יש לשאול מה גורלה של משפחה שיש לה 4 - 3 ילדים שעבורה יש לשלם סכום מסויים להזנה לחודש. את האב עובד מספר ימים בחודש - נוח. אבל את איננו עובד - כיצד אמר לדרוש ממנו זיטלת סכום זה של 2,4 ל"י לחודש.

אשר לענין החקר הזה - אני מצטער שהיא מקוצר מסוים שהייתי מקווינת שחוקבל המונה כנה ממני שיטתה מקריה דחופים שיש להמל בהם. לכן אריך היה להוסיף מספר שאלות: מספר הילדים בגיל בית-הספר ובגיל הגן, על-מנת שהמסונה תהא בהירה יותר.

אשר לתקציב של 78,000 ל"י לחודש עד לחודש אפריל - בירוקנו שעדיין לא כל הילדים מקבלים את הזנתם אני מקווה שהגורעון יהיה קטן מאד. בן אני מקווה כי מתוך הסכום של 500,000 ל"י שמשרד החינוך נדרש לקצץ והוא קיצץ סך של 13,000 ל"י - דבר זה כומל ומוסיף ההזנה כלל לה נכלל בקיצוץ זה. מכל מקום ההזנה אינה צריכה לסבול מכך. אני חושבת שגם הגברת בבלי חודה טאה יהיה גורעון קטן, אין לזה כל ערך, אה כי מבחינה כספית זהו דבר חשוב. עת כל חודתנו, הן אנו חיליה במדינה שיש לה תמיד גורענות.

אשר להזנת תינוקות - באיזה מקומות נעשה הדבר ומה מידת החזנה הניחנת, מפני שאני יודעת שמשרד הסעד ממשיך לתת הזנה בבתי-התינוקות ובמקומות יום, אף משתתף בתקציב ניכר. אנו קיבלנו את מסקל הזנת התינוקות על-מנת לשמור על מספר התינוקות באשר היה אסתקד, ובקצור, מאחר שהמסודרת נהמכיה על-ידי ארגוני הנשים. לכן שאלה זו אינה גוררה. בן שמענו על תינוקות של קופת-חולים ותינוקות של משרד הבריאות, מבטן שאלה זו דורשת הסבר נוסף. אני מבקשת מהברי הוועדה לבקר במקומות השונים כדי לראות את המצב מקרוב.

ח. בוגר: מה בקשר לחודשי הארבעה כי ההזנה אינה ניתנת רק במסך 10 חודשים ולא במסך 12 חודש. מדוע התקציב מהולק ל-10 חודשים ולא ל-12 חודש?

הי"ר א. רימלט: בשבוע הבא נסיים את הדיון במפעל ההזנה הארצי. בן הייתי מבקש מהגברת בבלי להמציא לנו פרטים נוספים בקשר לתינוקות של משרד הבריאות ולתינוקות של קופת-חולים, באיזה מקומות קיים הדבר, מהו הרכב האוכלוסיה. בן יהיה עלינו להחליט בשבוע הבא על סיכום סקירתו של דוקטור אבידור ונטמץ את נציגי הטכניון.